

Za domovino se je potrebno vedno bojevati

Življenjepis, dr. Tomaž Teropšič, vojni veteran

Slika 1: Poročnik Teritorialne obrambe Republike Slovenije mag. Tomaž Teropšič leta 1991 v Globokem.

Vojni in vojaški zgodovinar, muzealec, menedžer v kulturi, znanstvenik, domoljub, publicist, častnik¹ in vojni veteran. Rodil sem se 22. decembra 1958 v bolnišnici v Brežicah očetu Jožefu in materi Martini Silvestri. Prva štiri leta (nižja stopnja) sem hodil v osnovno šolo Bizeljsko, nato pa še štiri leta (višja stopnja) na osnovno šolo bratov Ribar Brežice. Na svojo prvo šolo, sošolce in učitelje ter dogodivščine, ki so se nam na njej zgodile, imam še danes lepe spomine. Splošno gimnazijo sem obiskoval v Brežicah in se nato vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani. Konec leta 1983 sem diplomiral iz zgodovine in etnologije na Filozofski fakulteti Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. Pet let pozneje sem prejel štipendijo Raziskovalne skupnosti Slovenije za magistrski študij v okviru projekta 2000 mladih raziskovalcev. Dobra dva meseca pred začetkom osamosvojitvene vojne v Sloveniji mi je, in sicer na osnovi uspešnega zagovora magistrskega dela z naslovom Kozjanski odred Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, priznala akademsko stopnjo magistra, izdala diplomo in podelila naslov magistra zgodovine ter vse s tem naslovom združene pravice. Rektorica Univerze v Ljubljani prof. dr. Andreja Kocijančič in dekan Filozofske fakultete

¹ Dr. Tomaž Teropšič, rezervni poročnik Tomaž Teropšič. V uniformi maskimih barv, Zbornik vojaških življenjepisov. Posavski muzej Brežice, Brežice 2013, str. 235–246.

prof. dr. Božidar Jezernik sta s pečatom Univerze v Ljubljani in svojima podpisoma potrdila, da sem 11. junija 2007 uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom *Vojaške operacije in vojaška dejavnost na Štajerskem v letih 1943–1945*. Universitas Labacensis pa mi je ob končanem doktorskem študiju 27. septembra 2007 podelila znanstveni naslov doktor znanosti s področja zgodovine.

V Posavskem muzeju Brežice, s sedežem v gradu na koncu mesta, sem se zaposlil leta 1985 kot kustos za povojno zgodovino in vodja registra za premične naravne ter kulturne spomenike. Leta 1992 sem postal strokovni vodja in namestnik ravnatelja Posavskega muzeja Brežice, dve leti pozneje pa so me imenovali za direktorja muzeja. Direktor muzeja sem bil štiri zaporedne mandate. Od leta 2014 sem v muzeju zaposlen kot kustos. Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije mi je konec leta 2016 z odločbo priznalo najvišji naziv – naziv muzejskega svetnika. Sredi istega leta sem pridobil tudi znanstveni naziv znanstvenega sodelavca za področje novejšje zgodovine. Odločbo o izvolitvi v naziv iz raziskovalne dejavnosti mi je izdal Znanstveni svet Inštituta za novejšjo zgodovino v Ljubljani.

Področja moje raziskovalne in muzejske dejavnosti so novejša vojna in vojaška zgodovina Slovencev ter uniforme in pripadajoči znaki, priznanja in odlikovanja. Še posebej se posvečam vprašanju vojaških formacij, njihovih taktik in oborožitve ter življenjepisom bojevnikov. Bibliografija mojih objavljenih del šteje več kot 220 enot. Med njimi izstopajo zelo obsežna znanstvena monografija v dveh delih o Kozjanskem partizanskem odredu in prav tako obsežna znanstvena monografija *Štajerska v plamenih (Taktika, orožje in oprema štirih vojsk na Štajerskem v 2. svetovni vojni)*² ter več zbornikov na temo osamosvojitvene vojne Slovenije v Posavju leta 1991.³ Napisal sem več znanstvenih člankov in jih objavil v slovenskih znanstvenih časopisih ter objavil več gesel za Enciklopedijo Slovenije. Moja dela se citirajo v domovini in tudi v tujini. Za raziskave sem prejel dve priznanji za dosežke na področju inovativne in raziskovalne dejavnosti občine Brežice.⁴ Po uspešno zaključenem magistrskem študiju sem se posvetil zbiranju in proučevanju sodobnih vojaških uniform⁵ in vsega tistega, kar je v povezavi z uniformami. Z dolgoletnim, obsežnim in sistematičnim terenskim delom mi je uspelo ustvariti največjo depojsko zbirko uniform na Slovenskem po letu 1945 in postati najboljši poznavalec omenjene problematike med slovenskimi muzealci. Rezultate obsežnega terenskega in raziskovalnega dela sem uspešno prenesel v muzejsko razstavno dejavnost. Sem pobudnik, koordinator ter avtor in soavtor več stalnih zbirk, razstav, razstavnih katalogov, predavanj in delavnic.⁶

² Jožica Hribar, Naš pogovor z dr. Tomažem Teropšičem, piscem monografije *Štajerska v plamenih*, Najboljši partizanski komandanti so bili štajerski častniki. Svobodna misel, 30. avgust 2013, str. 10 in 11.

³ Martin Luzar, dr. Tomaž Teropšič, zgodovinar in muzealec, *Štajerski plameni odsevajo v prihodnosti*. Dolenjski list, 4. julija 2013, str. 19.

⁴ Moje strokovno delo ni ostalo neopaženo v strokovni javnosti. Major mag. Zvezdan Marković me je predstavil kot enega izmed naših vodilnih vojaških zgodovinarjev in muzealcev (*Reviji na pot: Uvodnik odgovornega urednika*. *Vojaška zgodovina*, štev. 1/2019 (22). Vojaški muzej Slovenske vojske, Maribor, september 2019, str. 7.).

⁵ Bojan Kuntarič, mag. Tomaž Teropšič, *Ne cesarjeva oblačila, ampak vojaške uniforme*. Slovenska vojska, št. 171, 13. november 1998, str. 36 in 37.

⁶ Več o tem v vlogi za pridobitev naziva muzejski svetnik za dr. Tomaža Teropšiča z dne 14. 11. 2016. Arhiv

Z zbiranjem in proučevanjem gradiva za vojno in vojaško zgodovino Slovencev se ukvarjam že od študentskih dni. Kot zgodovinar čutim posebno skrb in odgovornost do stroke, zato verjamem, da mi je uspelo umestiti vojno in vojaško zgodovino Posavja v prostor in čas in s tem najti ustrezno mesto v zgodovini. Ker zgodovina ni le kabinetna in akademska znanost, se zavedam dejstva, da je treba delati na terenu in dognanja znanstvenikov približati širši javnosti. To počnem prek različnih projektov v okviru veteranskih in domoljubnih organizacij, katerih član sem. Zgodovinopisje zame ni le nizanje letnic, temveč način, kako spoznavati različne procese v zgodovini in se čim bolj približati resnici. Pri svojem delu imam pretanjen občutek za človeške zgodbe, kar je razvidno iz več zbornikov, katerih avtor oz. soavtor sem. Me pa motijo in skrbijo različne oblike pritiskov ter potvarjanja zgodovinskih dejstev in njeno izkoriščanje za dnevno-politične potrebe. Tu ohranjam pokončno držo, kar ni vedno najlažje dejanje.

Direktor javnega zavoda s področja kulture Posavski muzej Brežice⁷ sem bil med letoma 1994 in 2014. Strokovni vodja ustanove sem bil dvaindvajset let, od leta 1997 sem bil tudi strokovni vodja Galerije oziroma razstavišča Dolenjske banke v Brežicah. V času mojega vodenja muzeja smo prenovili del podstrešja gradu Brežice in uredili nove pisarne za strokovne delavce. Uredili in opremili smo dodatne depojske prostore, opremili lastno konservatorsko-restavratorsko delavnico in nadgradili njeno dejavnost, vzpostavili redno razstavno dejavnost likovnih in muzejskih razstav s spremljajočimi razstavnimi katalogi, močno povečali izdajateljsko dejavnost ter pedagoško-andragoške programe, močno povečali zunaj programsko prireditveno dejavnost, proizvodnjo in prodajo spominkov ter novih prodajnih artiklov, vzpostavili mednarodno sodelovanje ter izmenjavo razstav doma in v tujini. V delo ustanove sem vpeljal številne novosti: posavsko muzejsko vitrino, grajsko tržnico starin, sejem rokodelskih znanj, poletno noč v muzeju, razstave prilagojene slepim in slabovidnim, restavratorska dela za zunanje naročnike, lastno izdelavo spominkov na osnovi dediščine ter prodajo le-teh v muzeju in drugod, dvojezično spletno stran muzeja, štiri jezične informativne liste po razstavnih prostorih muzeja v gradu Brežice, javna vodstva in nočne ogledne zbirke muzeja ... Uvedel sem prestižne poročne obrede v baročni Viteški dvorani gradu, ob koncu leta pa zimske koncerte v ogrevani Viteški dvorani, programe javnih del, tiskovne konference, družbeno koristna dela, različne programe usposabljanj ... Posavski muzej Brežice je z odkupom ali donacijo pridobil veliko novega muzejskega gradiva. Število muzejskih predmetov se je v tem času povečalo za 13.800 enot in s tem smo kakovostno nadgradili skrb za dediščino ter identiteto Brežic in Posavja. Prejeli smo bogate donacije del Zorana Didka, Rudija Stoparja in Tuga Lebiča. Slovenska javnost je lahko še posebej vesela zelo bogate donacije del ter celotnega fotografskega in dokumentarnega arhiva Alenke Gerlovič. V skladu z zbiralno politiko muzeja se je za nekajkrat povečala zbirka razglednic in zbirka uniform Posavskega muzeja Brežice. Povečala se je tudi zbirka del Franja Stiplovška, čigar dela smo odkupovali v skladu z zmožnostmi. Kot direktor in strokovni vodja muzeja sem bil pobudnik in koordinator večine razstav in prireditev Posavskega muzeja Brežice.

Ministrstva za kulturo Republike Slovenije; Tomaž Teropšič. Osebnosti. Veliki slovenski biografski leksikon. Mladinska knjiga Založba, Ljubljana 2008, str. 1172.

⁷ Marija Kalčič, pogovor z dr. Tomažem Teropšičem, direktorjem Posavskega muzeja Brežice. Precej ljudi me je poklicalo, naj gradu ne vračam... Posavski obzornik, 18. 3. 2010, str. 3.

Velikokrat sem pri delu »oral ledino« in vzpostavljajl standarde, zato ocenjujem, da sem opravil pomemben prispevek pri razvoju, ohranjanju in popularizaciji muzejske dejavnosti v Posavju in Sloveniji. Dr. Marjan Žnidarič, muzejski svetnik in dolgoletni direktor Muzeja narodne osvoboditve v Mariboru, dober poznavalec razmer v slovenskem muzejstvu in mojega dela je zapisal: »Teropšičev prispevek k razvoju in popularizaciji muzejske dejavnosti je izjemen, zato ga brez pomislekov postavljam ob bok najboljšim slovenskim muzealcem.«⁸

Posebno poglavje v moji karieri je skrb za nepremično dediščino in celovita obnova gradu Brežice. Glede na moje dobro poznavanje stavbe in stavbne zgodovine, sem bil vedno pobudnik kvalitetnih prenov gradu Brežice, še posebej prenove Viteške dvorane in restavriranja fresk. Posavski muzej Brežice se je z mednarodnima projektoma izkazal na področju nepremične dediščine in uvrstil grad še močnejše na zemljevid evropskih gradov, ki ne želijo ostati samo pri obnovah, temveč želijo odstranjevati tudi vzroke, ki škodujejo stavbi. Šlo je za dodano vrednost pri dolgoletnih naporih v skrbi za biser nepremične dediščine Posavja in Slovenije.

Kot varuh kulturne dediščine Posavja sem z bogato programsko in še posebej zunaj programsko ponudbo na široko odprl vrata ustanove ter s tem javnosti omogočil še večjo dostopnost kulturnih dobrin. Pod mojim vodstvom je muzej s široko zastavljenim programom različnih dejavnosti znatno prispeval k dvigu kakovosti življenja v pokrajini in prerasel v kulturni center Posavja. Za realizacijo navedenega je muzej kot prvi v Sloveniji prejel državno odlikovanje častni znak svobode Republike Slovenije. Od Sveta muzeja pa sem ob šestdesetletnici delovanja Posavskega muzeja Brežice za zasluge in prispevek pri ohranjanju kulturne dediščine prejel najvišje priznanje muzeja – nakit kulture žarnih grobišč.

Moja prva uniforma je bila pionirska, rdeča rutica okoli vratu, na glavi pa modra titovka z rdečo zvezdo. Dobil sem jo, ko so me vključili v pionirsko organizacijo v osnovni šoli na Bizeljskem. Od takrat naprej je uniforma sestavni del mojega življenja. V Zvezo tabornikov Slovenije (ZTS) sem se vključil leta 1969, ko sem se včlanil v Taborniški odred Matije Gubca v Brežicah. To je bila organizacija, ki mi je bila »pisana na kožo«. V njej sem se odlično počutil, imel veliko prijateljev in se veliko naučil. Nikoli ne bom pozabil brezskrbnih »taborniških« let, polnih mladostnih iskanj in spoznanj, ter nepozabnih druženj v naravi in z naravo. Nekaj teh izkušenj in znanj mi je pozneje v življenju prišlo še kako prav. Sodeloval sem na številnih akcijah, zletih, taborjenjih, pohodih in taborniških mnogobojih, kjer sem združeval prijetno s koristnim. Ker sem se rad izobraževal, sem v Gozdni šoli Zveze tabornikov Slovenije opravil kar nekaj izobraževanj. Opravil sem tečaj za vodje družin, seminar za taborovodje, tečaj za pionirske objekte ... ZTS in Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani (Fakulteta za telesno kulturo, Oddelek za vzgojo strokovnih kadrov v telesnokulturnih organizacijah) sta podpisala dogovor o strokovnem izpolnjevanju po posebnem programu šole za inštruktorje ZTS. Bil sem v prvi generaciji, ki je leta 1985/86 uspešno zaključila izobraževanje. Dobili smo spričevala in naziv inštruktor ZTS. V odredu sem pospešeno osvajal znanja. Osvojil sem vse tri zvezde in leta 1987 še tabornika–partizana.

⁸ Dr. Marjan Žnidarič, Tomaž Teropšič – šestdesetletnik. Vojaška zgodovina. Vojaški muzej Slovenske vojske, štev. 1/2019 (22). Maribor, september 2019, str. 10.

To je bilo najvišje priznanje za obvladovanje taborniških spretnosti, veččin in drugega znanja na področju taborništva. V organizaciji sem opravljal naslednje dolžnosti: vodnik, vodja družine, predsednik kluba, načelnik zveze tabornikov občine in predsednik Zveze tabornikov občine Brežice. Bil sem član republiške komisije za delo z medvedki, čebelicami in murni ter republiški sodnik za mnogoboje medvedkov – čebelic in tabornikov. Za svoje delo sem prejel veliko priznanj, tudi najvišja: zlati znak Zveze tabornikov Slovenije in odlikovanje srebrni javorov list z žarki Zveze tabornikov Jugoslavije.

Po zaključku študija sem moral kot nabornik odslužiti enoletni vojaški rok v Jugoslovanski ljudski armadi. V pehotni šoli za rezervne oficirje v Ljubljani sem bil od aprila do oktobra 1984. V vojašnici Borisa Kidriča v Šentvidu pri Ljubljani sem bil pitomac⁹ nastavno pitomačke čete 79. klase ŠRO JLA. Šola je bila samo za Slovence in je delovala le nekaj let. Tudi vsi komandirji oddelkov so bili Slovenci. Obuka je trajala slabih šest mesecev. Ocenjujem, da sta bila teorija in praksa v šoli na primerni višini. Usposobili so nas za komandirje pehotnih vodov in januarja 1985 sem že nosil čin vodnika. Konec septembra 1984 se je usposabljanje za nas končalo in v popolni bojni opremi smo odšli na združeno taktično vajo ZTV »Udar 84,« ki je potekala v okolici Mosta na Soči. Tam smo pitomci desetarji prevzeli vloge komandirjev pehotnih oddelkov. Na vaji je bilo pestro, še posebej sodelovanje s tanki. Po vaji smo se vrnili v vojašnico v Šentvid, kjer sem konec oktobra prevzel 3. streljački vod 2. pešadijske čete, ki je bila nastanjena v nadstropju višje od NPC. Komandir čete je bil kapetan Ahmed Kulenović, ki je moje delo zelo cenil, saj je bil vod dobro voden, dobro usposobljen in z njim ni bilo velikih težav. Drugi del mojega obveznega služenja vojaškega roka je bil manj naporen, a bolj odgovoren in je hitro minil. Odgovarjal sem za okoli 29 vojakov, ki sem jih zjutraj 7. marca 1985 zadnjič postrojil v dve vrsti. Po kratkem nagovoru sem se z vojaki rokoval in poslovil. Stažiranje sem uspešno opravil in sredi junija z ukazom predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije napredoval v čin podporočnika. Zadnjič sem napredoval konec leta 1989. Z ukazom komandanta Teritorialne obrambe Socialistične republike Slovenije sem napredoval v čin (rezervnega) poročnika.

Kmalu po zaposlitvi v Posavskem muzeju Brežice sem dobil vojaški razpored v TO SRS. Postal sem komandir Zaščitnega voda Pokrajinskega štaba TO Posavja. Pehotni vod je bil sestavljen iz treh oddelkov in v njem so bili teritorialci iz občine Brežice. Komandir prvega oddelka je bil Slavko Rostohar, drugega Miran Pinterič in tretjega Milan Gorišek. Oboroženi smo bili s trofejnim orožjem. Ob vpoklicu oziroma mobilizaciji enote je bila naša naloga varovati PŠTO Posavja, ki je imel sedež na nekdanji postaji milice Brežice na Prešernovi cesti 12 v Brežicah. Do vojne smo imeli nekaj vaj, oktobra 1985 pa smo bili na vajah celo slab mesec dni. Na proslavi dneva JLA leta 1988 (tudi moj rojstni dan) v Krškem sem kot mlad rezervni podporočnik prejel pisno pohvalo komandanta TO Posavja za izredne uspehe pri vodenju enote Teritorialne obrambe. Pozneje sem prejel še nekaj priznaja. Zadnje priznanje sem prejel novembra 2009 – veliko plaketo 32. vojaško teritorialnega poveljstva Slovenske vojske.

⁹ Kadet oziroma gojenec vojaške šole.

Zaradi poslabšanja razmer v Sloveniji in Jugoslaviji je na začetku junija 1991 25. območni štab Teritorialne obrambe vpoklical več enot, med drugim tudi 135. protidesantno četo TO Brežice (135. pdesč), ki jo je vodil komandir poročnik Darko Udovič. Za okrepitev enote so konec junija vpoklicali moj vod (Zaščitni vod nekdanjega PŠTO Posavja) in postali smo četrti oziroma dopolnilni vod 135. protidesantne čete Teritorialne obrambe Brežice. Četa je bila nastanjena v Globokem. Dobili smo nalogo postaviti barikado na avtocesti (cesta E 70 Ljubljana–Zagreb) v Krakovskem gozdu v občini Krško in zasesti položaje za obrambo barikade. V Krakovski gozd se je četa 27. junija 1991 dopoldne odpeljala s civilnimi avtobusi. V zasedi v gozdu smo doživeli veliko pretresljivih trenutkov v dežju, vročini, invaziji klopotov in komarjev, ob naletih osebnih avtomobilov na branjene in zaminirane barikade, ob lažnih alarmih ...

Ker smo bili že precej izčrpani, so se nadrejeni odločili, da enoto zamenjajo, nas pa pošljejo v zaledje na počitek. Po vojni sem iz razgovorov z vojnimi veterani ugotovil, da so enote v Krakovskem gozdu bile edine enote TO v Posavju, ki so bile več dni na prostem – brez strehe nad glavo. Zamenjavo smo dobili 30. junija popoldne, mi pa smo se vrnili k dobrim ljudem v Globoko, kjer smo postavili straže in razposlali patrulje v okolico. Po prihodu s patrulje sem dobil ukaz, da se z večino enote takoj premaknem na Sromlje. Na hitro zberem svoje fante, preostale pa prepustim poveljstvu čete in se odpeljemo na Sromlje, kjer izvem za novo nalogo. Postal sem poveljnik zaščitnega voda 25. ObmŠTO na vojno poveljniškem mestu Rucman vrh pri Sromljah. Naša naloga je bila zelo odgovorna, saj smo bili zadolženi za zaščito vojaškega vodstva območja. Na vojno poveljniškem mestu se je veliko dogajalo. Potreboval bi veliko črnila, da bi popisal vse dogodke. Se jih pa vojni veterani radi spominjamo in o njih spregovorimo ob raznih srečanjih, predavanjih, razstavah in obletnicah. Vojnih spopadov je bilo kmalu konec, zato nas je območni štab razpustil. Bil sem neizmerno vesel, da mi v vojni ni bilo treba ubijati in da v enoti nisem imel niti ranjenih niti mrtvih.

Osamosvojitvena vojna v Sloveniji leta 1991 oziroma vojni spopadi so bili kratki, toda intenzivirani. Mnogo zanimivih dogodkov se je zgodilo v osamosvojitvenem obdobju, ki še niso zabeleženi, a jih bo potrebno zapisati. Zaradi zgodovine, identitete in naših potomcev bomo morali vojni veterani ter drugi udeleženci osamosvojitvenih dogodkov to še postoriti. Za državo Slovenijo smo številni naredili veliko in prav je, da se to tudi zapiše, saj so Slovenijo osamosvojili njeni ljudje.

Po vojni so sledile reorganizacije in ustanovljale so se nove enote. Kmalu so ustanovili 254. jurišni odred (254. JOD). Nadrejeni organ nam je bil 25. ObmŠTO s sedežem v vojašnici Cerklje ob Krki. Po mnenju nadrejenih je bil to zelo dober odred, ki je imel temu primerno poveljstvo. Častniki smo bili iz Brežic in smo se dobro razumeli, nekateri smo celo dolga leta prijateljevali in imeli smo vojne izkušnje. Štabni častniki smo se letno urili v štabnih veščinah, s celotnim odredom pa smo se osnovno usposabljali novembra 1993. Vaja je trajala dvakrat po pet dni. Usposabljanje smo zaključili s taktično vajo »JOD na premiku in v obrambi smeri« pri minus 14 stopinj Celzija. Naslednjič smo se v podobni sestavi usposabljali na (dvostranski taktični vaji) DTV »Loka – 96.« S to vajo se je moja vojaška pot zaključila,

saj so rezervne enote kakšno leto pozneje razpustili. Slovenska vojska se je profesionalizirala, varovanje našega neba so prevzeli tujci. Menim, da je bila z opustitvijo sistema splošnega ljudskega odpora ter naborniškega sistema usposabljanj in popolnitev enot storjena napaka.

Sem vojni veteran, številka moje izkaznice je 918. Bil sem med ustanovitelji Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo v Brežicah ter član njegovega predsedstva vse od ustanovitve naprej. Več mandatov sem bil član komisije za statut, finance in organiziranost pri predsedstvu Zveze veteranov vojne za Slovenijo in prvi predsednik zgodovinske komisije ZVVS. Najboljše uspehe dosegam pri utrjevanju in promociji veteranske organizacije ter domoljubju. Sem avtor pravilnika ZVVS o slovesni veteranski obleki in soavtor pravilnika o priznanjih ZVVS za Posavje, ki sem jih tudi sooblikoval. Bil sem eden od pobudnikov in podpredsednik organizacijskega odbora odmevnega večdnevnega simpozija »Slovenska osamosvojitve 1991,« ki smo ga v Brežicah pripravili veterani in zgodovinarji ob deseti obletnici vzpostavitve samostojne slovenske države Republike Slovenije. Kot vojni veteran se že vrsto let udeležujem veteranskih športnih iger v disciplini meta šolske ročne bombe. V moji zbirki je tako več medalj (14 medalj in 5 pokalov) vseh žlahtnih barv z različnih tekmovanj. V zbirki je tudi pokal, ki ga je strelska ekipa pod mojim vodstvom osvojila kmalu po mojem prihodu iz armade. Na strelišču letališča JLA v Cerkljah ob Krki smo maja 1985 dosegli prvo mesto v streljanju s polavtomatskimi puškami na 2. odprtem strelskem tekmovanju Teritorialne obrambe občine Brežice. Kot posameznik sem v ekipi dosegel najboljši rezultat. Za delo v ZVVS sem prejel zlato plaketo ZVVS, zlato medaljo Obranili Posavje 1991 Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Brežice, plaketo Obranili Posavje 1991 Pokrajinskega odbora Zveze veteranov vojne za Slovenijo za Posavje in kot prvi iz Posavja red ZVVS I. stopnje, najvišje priznanje ZVVS. Moje uspehe ter napore za ohranitev vojaške in vojne dediščine Posavja so opazili tudi v sorodnih domoljubnih organizacijah in me nagradili s priznanjem za prispevek dokumentiranju dogodkov osamosvajanja Slovenije in zlato plaketo Združenja slovenskih častnikov Brežice ter zlato plaketo Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja Slovenije za raziskave in publicistiko. Sem nosilec znaka Obranili domovino 1991 in več drugih družbenih priznanj.

Poleg zgodovine in navedenega me zanima ter osebno izpolnjuje še marsikaj in tako ohranjam poln mladostni elan. Četrto stoletja se redno enkrat tedensko udeležujem rekreacije. V tem času smo v »društvu« igrali nogomet, pa košarko, namizni tenis in odbojko, še posebej na mivki. Trudim se biti družbeno angažiran, aktiven in odgovoren državljan, ki hodi po svetu z odprtimi očmi, razmišlja in svoja opažanja prezentira tudi v svojih besedilih. Zelo rad potujem in spoznavam lepote drugih krajev. Veliko sem potoval po zahodni Evropi, manj po vzhodni Evropi. Na tak način širim svoje obzorje in si pridobivam dodatne izkušnje, kar mi koristi tudi pri mojem delu. V okviru teh potovanj sem si poleg bogastev naravne in premične kulturne dediščine, ogledal še vrsto vojnih in vojaških muzejev, raznih zbirk in priložnostnih razstav. Še vedno se izobražujem, saj menim, da je znanje družbena vrednota. Rad preberem dobro knjigo, kupujem in zbiram jih že od študentskih dni. V moji knjižnici se jih je nabralo več kot 1.500 enot, od strokovnih knjig, enciklopedij, slovarjev do leposlovja. Označene so z mojim ex librisom. Sem socialno čuteč, solidaren in imam občutek pripadnosti, zato sem že vrsto let član (humanitarne) organizacije Slovenska filantropija, Združenja za promocijo

prostovoljstva. V njej se povezujemo ljudje, ki nam je mar za soljudi. V prostem času obiskujem razne prireditve (gledališki abonma), rad imam dobre filme (kino) in umetnost. Uživam življenje v dobri družbi in glasbi, tako slovenski kot tuji.

Bil sem član številnih stanovskih združenj, uredniških in raznih drugih odborov, projektnih skupin, programskih in strateških svetov, regijskih komisij, nadzornih odborov, strokovnih komisij ter svetov zavodov. Sem član Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Brežice (namestnik predsednika), član Združenja borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Brežice (podpredsednik), Združenja slovenskih častnikov Brežice ter Turističnega društva Zakot Bukošek Trnje v občini Brežice. Leta 1991 sem z orožjem v roki ter ponosom in zanosom v srcu branil domovino Slovenijo. Vrednote osamosvojitvene vojne Slovenije mi še naprej dajejo moralno moč, da mislim in delujem v nasprotju z zapisanim v naslednjem stavku: »Za zmago teme je dovolj že, če so ljudje tiho in gledajo stran – če ne storijo ničesar.« Tudi zato sem velikokrat »plaval proti toku«.

Tomaž Teropšič

Slika 2: Zaščitni vod 25. Območnega štaba Teritorialne obrambe Republike Slovenije, Sromlje julija 1991.

Slika 3: Postavljanje razstave Vojna za Slovenijo 1991 v Centru za vojaško zgodovinsko dejavnost Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, Ljubljana 2001.

Slika 4: Vojni veterani dr. Tomaž Teropšič v slovesni veteranski obleki, Brežice 2017.

Slika 5: Na meddržavnem tekmovanju v metu šolske ročne bombe je vojni veteran Tomaž Teropšič osvojil zlati medalji in pokal. Bizeljsko 2019.

Slika 6: Doktor Tomaž Teropšič se vpisuje v knjigo doktorjev znanosti Univerze v Ljubljani, Ljubljana 2007.

Slika 7: Muzealec Tomaž Teropšič na izobraževanju v tujini. Universalmuseum Joanneum
Gradec, Avstrija 1990.

Slika 8: Dr. Tomaž Teropšič izroča bojno zastavo Kozjanskega partizanskega odreda
praporščaku odreda, Sromlje 2014.